

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра української і слов'янської філології та журналістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
Голова науково-методичної ради
Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«21» листопада 2022 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти
(у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (проєкту))

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія,
Спеціалізація 035.01 Українська мова та література
Освітня програма Філологія (українська мова та література)
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна, заочна

ПОГОДЖЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету української й іноземної
філології та журналістики

Голова НМР _____ Ірина ГАЙДАЄНКО
«13» жовтня 2022 р., пр. №2

Івано-Франківськ, 2022 р.

Затверджено на засіданні кафедри
української і слов'янської філології
та журналістики
Протокол № 3 від 3 жовтня 2022 р.

В.о. завідувача _____ Світлана КЛИМОВИЧ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виконання кваліфікаційної роботи (проєкту) є складником підсумкової атестації й завершальним етапом навчання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня в університеті. Для проведення атестації організується екзаменаційна комісія у складі голови, членів комісії.

До захисту кваліфікаційної роботи (проєкту) з української мови та літератури допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та освітньої програми Філологія (українська мова та література).

Мета і завдання написання кваліфікаційної роботи:

- ☐ оволодіти навичками самостійної дослідницької й аналітичної роботи, необхідними для майбутньої практичної діяльності;
- ☐ розширити й поглибити отримані теоретичні й практичні знання за обраною спеціальністю і спеціалізацією;
- ☐ оволодіти сучасними методами дослідження й комп'ютерної техніки;
- ☐ навчитися систематизувати й узагальнювати отримані результати дослідження та формувати на їх основі науково обґрунтовані висновки і пропозиції, спрямовані на ефективне вирішення конкретних завдань.

Компетентності здобувачів другого ступеня вищої освіти магістр з виконання кваліфікаційної роботи (проєкту)

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК-3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі української філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів української мови та літератури.

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

Структура та зміст виконання кваліфікаційної роботи (проєкту)

Кваліфікаційна робота (проєкт) повинна містити такі структурні частини:

- ☐ титульний аркуш;
- ☐ зміст;
- ☐ перелік умовних позначень (за необхідністю);
- ☐ вступ;
- ☐ основну частину;
- ☐ висновки;
- ☐ список використаних джерел;
- ☐ додатки (за необхідністю).

Обсяг кваліфікаційної роботи (проєкту)

Група спеціальностей	Кількість сторінок тексту формату А4 відповідно до ступеня вищої освіти
	магістр
1. Гуманітарні	Не менше 40

До зазначеного обсягу не входять сторінки зі списком використаних джерел та додатків. Але всі сторінки цих структурних частин підлягають наскрізній нумерації.

Допуск до захисту і захист кваліфікаційної роботи (проєкту)

Терміни виконання та подавання кваліфікаційної роботи (проєкту) на перевірку регламентуються Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату в науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Науковий керівник роботи перевіряє виконану роботу і разом із коротким друкованим відгуком передає завідувачеві кафедри, який направляє її на рецензію.

У змісті відгуку науковий керівник розкриває такі аспекти:

- ☐ загальна характеристика проведеної роботи, ступінь виконання поставлених у дослідженні мети та завдань (повністю, частково, не виконано);
- ☐ визначення рівня теоретичних надбань та ступеня розробок, їх повноти, глибини, оригінальності;
- ☐ відсутність недоречного цитування, повторів, другорядних моментів, уміння виділити головне з часткового;
- ☐ володіння інструментарієм досліджень, науковими методами пізнання, сучасними засобами обробки та інтерпретації інформації;
- ☐ уміння аналізувати статистичні дані, користуватися обмеженою інформацією;
- ☐ акуратність у дослідженнях, коректність у застосуванні методів аналізу до конкретних об'єктів дослідження;
- ☐ коректність та наукову обґрунтованість висунутих на захист положень кваліфікаційної роботи (проєкту);
- ☐ аргументованість тверджень у висновках;

□ ритмічність роботи та внесення необхідних змін і поправок до тексту кваліфікаційної роботи (проєкту), реагування на зауваження наукового керівника, рецензента, завідувача випускової кафедри.

Кваліфікаційну роботу (проєкт) здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня рецензує один рецензент. Рецензентами можуть бути провідні фахівці кафедри, крім тієї, на якій виконується кваліфікаційна робота (проєкт), провідні фахівці відповідних галузей, діячі науки та культури, спорту тощо.

Рецензент надає критичні зауваження щодо кваліфікаційної роботи (проєкту), оцінює, якою мірою вона відповідає вимогам, що пред'являються до структури та оформлення, пропонує її оцінку.

Офіційний публічний захист кваліфікаційної роботи (проєкту)

Захист кваліфікаційної роботи – офіційна процедура представлення на засіданні спеціалізованої комісії виконаної кваліфікаційної роботи з метою її визнання та здобуття автором відповідної кваліфікації.

Публічний захист кваліфікаційної роботи (проєкту) відбувається на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК) та регламентується «Положенням про організацію навчального процесу у ХДУ».

Під час підготовки до захисту здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня має погодити з науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо кваліфікаційної роботи і підготовлені наочні матеріали (4-6 сторінок з найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді плакатів або у вигляді роздавального матеріалу, а також слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Доповідь обов'язково готується у вигляді презентації з використанням мультимедійної техніки. У доповіді доцільно подати:

- ПІБ здобувача вищої освіти;
- назву кваліфікаційної роботи;
- назву та шифр спеціальності, назву освітньої програми;
- ПІБ наукового керівника;
- актуальність проведеного дослідження;
- мету дослідження;
- предмет і об'єкт дослідження;
- зміст роботи (назви розділів і підрозділів);
- завдання дослідження з узгодженими до них висновками (паралельно завдання-висновок);
- виклад основних результатів роботи (дуже стисло, тільки головне).

Презентація має складатися з 10-12 слайдів, на кожному з яких оптимально розташовується 12-15 рядків тексту. Слайди мають бути читабельні, пронумеровані та взаємопов'язані з доповіддю.

Процедура офіційного публічного захисту складається з:

- а) короткої (10 хв.) доповіді автора кваліфікаційної роботи;
- б) оголошення відгуку наукового керівника і рецензента;
- в) презентації за допомогою мультимедійного забезпечення;
- г) обговорення роботи, під час якого доповідач дає відповіді на запитання членів ЕК та присутніх на захисті.

Доповідь здобувача вищої освіти має містити обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, зміст проведеного дослідження та питання, що виносяться на захист, основні результати аналізу зібраних та опрацьованих матеріалів і творчі напрацювання автора, елементи наукової новизни, конкретні висновки і пропозиції, викладені у роботі, даються відповіді на зауваження наукового керівника, рецензента. Особливе місце має бути відведене обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям та оцінці їх ефективності.

У виступі доповідач не повинен озвучувати загальновідомі факти, положення і визначення, а коротко викласти розуміння досліджуваної проблеми, приділивши більше уваги результатам власного дослідження.

Процедура захисту протоколюється секретарем комісії. Після закінчення захисту проводиться підсумкове засідання ЕК, яка оцінює кваліфікаційну роботу кожного здобувача (за 100-бальною шкалою).

Визначаючи оцінку, необхідно враховувати актуальність, теоретичний рівень роботи, наукову новизну та практичну значущість висловлених рекомендацій, уміння студента вести аргументовану публічну дискусію й захищати свою позицію тощо.

Студенти, які виявили особливі здібності до наукової творчості, захистили наукову роботу на «відмінно», мають публікації, є переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, можуть бути рекомендовані ЕК до вступу в аспірантуру.

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) є:

1. Якісні параметри роботи.
2. Якість публічного захисту.
3. Організація дослідження.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентості	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка має дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висувають до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно й послідовно з відповідними висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента. При її захисті здобувач вищої освіти демонструє глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції щодо теми дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено й ґрунтовно відповідає на поставлені запитання.	Високий (творчий)	відмінно
85-89	B	дуже добре	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка має дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висувають до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно й послідовно з відповідними висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента. При її захисті здобувач вищої освіти демонструє знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. У мові роботи є лише незначні погрішності.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-84	C	добре	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка має дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висувають до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно й послідовно з відповідними		

70-74	D	задовільно	висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента. У рецензії є незначні зауваження. При захисті роботи здобувач вищої освіти демонструє знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності. Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка має дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висувають до кваліфікаційних робіт, але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має зауваження рецензента щодо змісту та методики. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не завжди коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті здобувач вищої освіти виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-69	E	достатньо	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка має дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висувають до кваліфікаційних робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має значні зауваження рецензента щодо змісту та методики. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті здобувач вищої освіти виявляє невпевненість, демонструє слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка не має дослідницького характеру, не містить аналіз і не відповідає вимогам, які висувають до кваліфікаційних робіт. У роботі немає висновків або вони мають декларативний характер. У відгуках наукового керівника і рецензента є критичні	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

зауваження. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня у відповіді допускає грубі помилки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література

1. Кульбабська О.В., Шатілова Н.О. Основи мовознавчих досліджень: модульний курс : навч посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 344 с.
2. Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/ упорядник: Н. А. Цимбал. Умань: Візаві, 2019. 106 с
3. Пентиліук М.І., Олексенко В.П., Гайдаєнко І.В., Окуневич Т. Г. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів: навчально-методичний посібник для студентів. Вид. 2-е, переробл. й доповн. Херсон: Айлант, 2020. 158 с.
4. [Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ХДУ](#)
5. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проєкт\) у ХДУ](#)
6. [Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ](#)
7. [Порядок виявлення та запобігання академічному плагіату в науково-дослідницькій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в ХДУ](#)
8. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика. Напрями та проблеми; Полтава: Довкілля., 2008 . 639 с.
9. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності . Київ, 2003. 295 с.

Допоміжна література

1. Дудик П. С. Методологія, методи й методика стилістики. *Стилістика української мови : навч. посібник*. К. : Видавничий центр “Академія”, 2005. С. 43-46.
2. Єрмоленко С. Я. Методи стилістичних досліджень. *Українська лінгвостилістика ХХ – початку ХХІ ст. : система понять і бібліографічні джерела*. К. : Грамота, 2007. С. 13-17.
3. Загнітко А. Методи, методики дослідження сучасного синтаксису. *Науковий вісник Чернівецького національного університету : зб. наук. праць*. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. Вип. 475-477 : слов’янська філологія. С. 207-213.
4. Короткий словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 224 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
6. Селіванова О. Лінгвометодологія – наукова парадигма – епістема. *Науковий вісник Чернівецького національного університету : зб. наук. праць*. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2009. Вип. 475-477 : слов’янська філологія. С. 200-206.
7. Українська мова : Енциклопедія. К. : Вид-во “Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана”, 2000. 752 с.

INTERNET-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайти бібліотек України URL : http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2014/06/blog-post_26.html

3. Сервіс Антиплагіат (Unplag/Unicheck) URL: [http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сервіс_Антиплагіат_\(Unplag/Unicheck\)](http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сервіс_Антиплагіат_(Unplag/Unicheck))
4. Український лінгвістичний портал URL : <http://ulif.mon.gov.ua>
5. Мовознавство: науково-теоретичний журнал URL : www.movoznavstvo.org.ua/
6. Українська мова URL : <http://ukrainskamova.narod.ru>

Гарант ОП

Світлана МАРТОС